

नरडवे मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प, ता. कणकवली, जि. सिंधुदुर्ग प्रकल्पामुळे बाधित झालेल्या पात्र कुटुंबांना पर्यायी शेतजमीनी ऐवजी विशेष आर्थिक सहाय्य मंजूर करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक :- संकीर्ण-२०२१/६९५/(प्र.क्र.२९७/२१)/मध्यम प्रकल्प

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक :- २२ नोव्हेंबर, २०२२.

- संदर्भ:-** १) जिल्हाधिकारी, सिंधुदुर्ग यांचे जा.क्र. डेस्क-१४/पुनर्वसन-३/नरडवे/प.शे.रो.र ६७/२०२१, दिनांक २२/११/२०२१
- २) कार्यकारी संचालक, कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे, यांचे पत्र जा.क्र.कोपाविम/तां-१/नरडवे/पर्यायी शेतजमीन २०२१/ धा(२) प्र.क्र.१/ १५०४/ २०२२, दि. ०९/०५/२०२२
- ३) शासन निर्णय क्र. सु.प्र.मा २०१७/७९५/(प्र.क्र. २४४/१७)/म.प्र, दि. ०४/०२/२०१९
- ४) कार्यकारी संचालक, कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे, यांचे पत्र जा.क्र.कोपाविम/तां-१/नरडवे/पर्यायी शेतजमीन-२०२१/ धा(३) प्र.क्र.१/ ३१७३/ २०२२ दि. २९/०९/२०२२

प्रस्तावना:-

सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील कणकवली तालुक्यातील नरडवे गावामध्ये गडनदीवर नरडवे मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प माहे फ्रेब्रुवारी २००१ पासून बांधकामाधीन आहे. सदर प्रकल्प कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे या महामंडळाअंतर्गत आहे. सदर प्रकल्पाचा संकल्पित पाणीसाठा १२३.७४ द.ल.घ.मी असून त्याद्वारे एकूण ४८ गावातील ८०८४ हे. क्षेत्र सिंचनाखाली येणार आहे.

या प्रकल्पास संदर्भ क्र. ३ येथील शासन निर्णयान्वये रु. १०८४.६६ कोटी रकमेस चतुर्थ सुधारित प्रशासकीय मान्यता प्राप्त आहे.

या प्रकल्पामुळे कणकवली तालुक्यातील जांभळगाव (पूर्णतः), यवतेश्वर (अंशतः), नरडवे (अंशतः), भैरवगाव (अंशतः) ही चार गावे व कुडाळ तालुक्यातील दुर्गानगर (अंशतः) अशी एकूण पाच गावे बाधित होत असून या पाचही गावातील एकूण ९६१ कुटुंबे बाधित होत आहेत. यापैकी १५२ कुटुंबांनी स्वेच्छा पुनर्वसन स्विकारले आहे. तसेच १० दुबार नावे वगळून ७९९ कुटुंबांना मौजे दिगवळे, संभाजीनगर, लेनवाडी व जांभवडे येथील पुनर्वसन गावठाणात भूखंड मंजूर करण्यात आले आहेत.

या प्रकल्पासाठी पुनर्वसनाबाबतची कार्यवाही महसूल विभागामार्फत सुरु आहे. पुनर्वसन अधिनियम १९९९ मधील कलम १६(१) नुसार पात्र खातेदारास पर्यायी शेतजमीन देय आहे. नरडवे प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रातील गावांमधील आठ एकर वरील जमीनधारक खातेदार शोधून पुनर्वसन अधिनियम १९९९ मधील भाग दोन नुसार संपादीत करता येऊ शकेल अशा क्षेत्राची माहिती संकलीत करण्यात आली आहे. कोकणातील खातेदारांची जमीनधारणा कमी असल्याने लाभक्षेत्रात ८ एकर च्या

वरील जमीन सलगतेने मिळत नाही. तसेच सदर जमीन संपादनास लाभक्षेत्रातील जमीन मालकांचा प्रचंड विरोध आहे. जमीन तुकड्या तुकड्यात मिळणार असल्याने ती ताब्यात घेण्यास पात्र खातेदार तयार नाहीत. यामुळे पर्यायी शेतजमीन प्रत्यक्ष ताब्यात देणे, ही बाब व्यवहारीकदृष्ट्या योग्य ठरणार नसून कालापव्यय करणारी आहे.

त्यामुळे या प्रकल्पग्रस्तांना विशेष आर्थिक सहाय्य देणेबाबतचा प्रस्ताव जिल्हाधिकारी, सिंधुदुर्ग यांनी उपरोक्त संदर्भ क्र. १ अन्वये शासनास सादर केलेला आहे.

सदर प्रस्ताव कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे यांच्या नियामक मंडळाच्या दि. २४/०३/२०२२ रोजीच्या ८३ व्या बैठकीमध्ये सादर करण्यात आला. नियामक मंडळाने सदर प्रस्ताव मा. मंत्रीमंडळ समितीच्या विचारार्थ सादर करण्याबाबत ठराव मंजूर केला.

त्यानुसार दिनांक १२/१०/२०२२ रोजीच्या मा. मंत्रीमंडळ बैठकीत सदर प्रस्ताव विचारार्थ सादर करण्यात आला. मा. मंत्रीमंडळाने प्रकल्पास होत असलेला प्रकल्पग्रस्तांचा विरोध, कोकणातील खातेदारांची जमीन धारणा, सलगतेने जमीन उपलब्ध होण्यास येत असलेल्या अडचणी, प्रकल्पाच्या कामाची सद्यःस्थिती व प्रकल्प पूर्ण करण्यास होत असलेला विलंब इ. बाबींचा परामर्श घेऊन सदर प्रकल्प विहित कालमर्यादेत पूर्ण करून प्रकल्पाचा लाभ लाभधारक शेतक-यांना लवकरात लवकर देऊन प्रकल्पाचा हेतू साध्य होण्याच्या दृष्टीने प्रकल्पाग्रस्तांचा विरोध दूर होऊन प्रकल्पाचे काम सुरू करण्याच्या हेतूने पात्र प्रकल्पग्रस्तांना विशेष आर्थिक सहाय्य देण्याचा निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

या शासन निर्णयाद्वारे नरडवे मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प, ता. कणकवली, जि. सिंधुदुर्ग या प्रकल्पासाठी पुनर्वसन अधिनियम १९९९ मधील तरतुदीनुसार, विहित कालावधीमध्ये ६५ टक्के रक्कम जमा केल्याने / इच्छा प्रदर्शित केल्याने पात्र झालेल्या २९९ प्रकल्पग्रस्तांना पुनर्वसन अधिनियम १९९९ अन्वये देय पर्यायी जमीन १२७.४८.७ हे. आर क्षेत्राकरीता प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रातील गावांच्या सरासरी रेडिरेकनर दराच्या तीनपट रु. ११,९२,५९३/- प्रति हेक्टरी हा दर विशेष आर्थिक पॅकेज अंतर्गत व उर्वरित रु. ३८,०७,४०७/- प्रति हेक्टरी हा दर सानुग्रह अनुदान म्हणून अशा एकूण रु. ५० लक्ष प्रति हेक्टरी दराने एकूण रु. ६३.७४ कोटी इतके विशेष आर्थिक पॅकेज पूर्वोदाहरण म्हणून इतर प्रकरणी न वापरण्याच्या अटिसह प्रस्तुत प्रकल्पाच्या अपवादात्मक परिस्थितीमध्ये खास बाब म्हणून खालील अटीच्या अधिन राहून मंजूर करण्यात येत आहे.

अ. पॅकेजमधील समाविष्ट सर्व खातेदारांच्या पात्रतेबाबत कागदपत्रे व अभिलेख तपासून खातरजमा करूनच संबंधित पुनर्वसन विभागाने रक्कम अदा करावी.

आ. ६५ टक्के रक्कम भरलेल्या पात्र प्रकल्पग्रस्तांसाठी जमीनीऐवजी हे विशेष आर्थिक पॅकेज देण्यात येत असल्याने प्रकल्पग्रस्तांनी शासनाकडे जमा केलेली ६५ टक्के रक्कम परत करता येणार नाही. तसेच ज्या पात्र कुटुंबांनी विहित मुदतीत पैसे जमा करण्याची तयारी दर्शविली होती, मात्र तत्कालीन परिस्थितीमध्ये सदर पैसे भरून घेण्यात आलेले नाहीत/ भरलेले नाहीत, त्यांनी जिल्हाधिकारी यांच्या नोटीसीनंतर एक महीन्यात ६५ टक्के रक्कम जमा करणे आवश्यक आहे.

- इ. जमीन मिळण्यास पात्र प्रकल्पग्रस्तांना प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रात देय असलेल्या क्षेत्रासाठी प्रति हेक्टरी दरानुसार विशेष आर्थिक पॅकेज देय होईल.
 - ई. प्रकल्पग्रस्तांनी विशेष आर्थिक पॅकेजचा प्रस्ताव स्वेच्छेने स्विकारत असल्याबाबत विहीत मुदतीत (एक महीना) अर्ज करून त्याबाबत करारपत्र लिहून देणे बंधनकारक राहील.
 - उ. प्रकल्पग्रस्तांनी विशेष आर्थिक पॅकेजचा प्रस्ताव स्विकारल्यानंतर त्यांना पर्यायी जमीन मिळण्याचा हक्क राहणार नाही.
 - ऊ. संबंधित पात्र प्रकल्पबाधितांस या आर्थिक पॅकेजचा लाभ संबंधित कुटुंबाने भूखंड स्विकारून मूळ गावठाणातून संपूर्ण स्थलांतरीत झाल्यानंतरच या प्रस्तावानुसार अनुदान देय होईल.
२. सदर विशेष आर्थिक पॅकेजकरिता होणारा खर्च मुख्य लेखाशीर्ष ४७०१ मोठे व मध्यम पाटबंधाऱ्यावरील भांडवली खर्च ०३, मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प (वाणिज्यिक) नरडवे मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प (योजनांतर्गत) व भूमी या लेखाशीर्षाखाली खर्च टाकावा व त्याखालील मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.
३. हा शासन निर्णय अपवादात्मक परिस्थिती व प्रकल्पाशी निगडीत विशेष बाबींच्या अनुषंगाने घेण्यात आला आहे. तो इतर प्रकरणात पूर्वोदाहरण म्हणून वापरता येणार नाही.
४. मा. मंत्रीमंडळाच्या दिनांक १२/१०/२०२२ रोजी झालेल्या बैठकीतील निर्णयानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.
५. सदर शासन निर्णयाची अंमलबजावणी निर्गमित दिनांकापासून करण्यात यावी.
६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२२११२२१७०५०४७६२७ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अतुल कपोले)

सहसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.उपमुख्यमंत्री (जलसंपदा) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई.
- ५) मा.मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ६) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ७) अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
- ८) अपर मुख्य सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) प्रधान सचिव, (मदत व पुनर्वसन), यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) सचिव (प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) महालेखापाल-१/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/ नागपूर.
- १३) कार्यकारी संचालक, कोकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे.

- १४) मुख्य अभियंता (द.व प्र) व सहसचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १५) आंतरवित्त सल्लागार व सह सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १६) मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, कोकण प्रदेश, मुंबई
- १७) उपसचिव (मो.प्र-१/ मो.प्र-२/जसं/निवसं/सिंव्य/लाक्षेवि/लपा/जवि/दक्षता),यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १८) अधीक्षक अभियंता, दक्षिण कोंकण पाटबंधारे मंडळ,सिंधुदुर्गनगरी, ओरोस.
- १९) कार्यकारी अभियंता, लघुपाटबंधारे विभाग, ओरोस-सिंधुदुर्गनगरी.
- २०) वित्त विभाग (व्यय-१२/ अर्थ-०२/अर्थ-१०/व्यय-६ अ), मंत्रालय, मुंबई.
- २१) नियोजन विभाग (कार्यासन १४३४), मंत्रालय, मुंबई.
- २२) मध्यम प्रकल्प कार्यासन संग्रहार्थ.